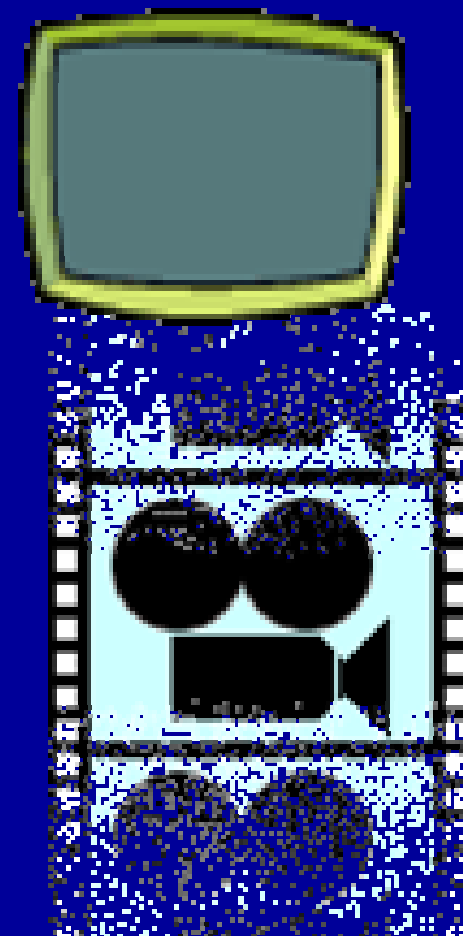

ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับ ยุติธรรมชุมชน

โดย

นายสมชาติ เอี่ยมอนุพงษ์
ผู้เชี่ยวชาญพิเศษด้านการแก้ไขฟื้นฟู
และกิจกรรมชุมชน

ยุติธรรมชุมชน

ส่วนที่ ๒

ยุติธรรมชุมชน

: ความหมาย

**Karp and Clear (2000:324) ให้คำ
จำกัดความของ "ยุติธรรมชุมชน" ไว้
กว้างๆหมายถึง**

**"กิจกรรมเกี่ยวกับความยุติธรรมและ
การป้องกันอาชญากรรมทั้งหลายที่
หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมกับ
ชุมชนร่วมมือกันในกระบวนการใดๆใน
กระบวนการยุติธรรมโดยมีเป้าหมาย
สุดท้ายเพื่อคุณภาพชีวิตและความ
เป็นอยู่ที่ดีของชุมชน"**

ความหมายของยุติธรรมชุมชนโดยสรุป

“การทำงานร่วมกันแบบเป็นหุ้นส่วน
ใดๆระหว่างหน่วยงานในกระบวนการ
ยุติธรรมทางอาญา (และหน่วยงาน
ภาครัฐอื่นๆทั้งหลาย) กับชุมชน

การทำงานร่วมกันแบบเป็นหุ้นส่วน
นั้นเป็นการทำงานโดยยึดชุมชนเป็น
ศูนย์กลางเพื่อการป้องกันหรือควบคุม
อาชญากรรมโดยตรงและโดยอ้อมใน
ระดับเพื่อนบ้านหรือในระดับชุมชน”

การทำงานร่วมกันแบบเป็น หุ้นส่วน 3 แบบ

1. **หุ้นส่วนเชิงสถาบัน**คือการทำงานร่วมกันระหว่างสถาบันต่อสถาบันเช่นระหว่างกรมคุมประพฤติ วัด สุเหร่า ครอบครัว โรงเรียน อบต.ฯลฯ
2. **หุ้นส่วนเชิงปัญหา**เช่นเมื่อเกิดอาชญากรรมขึ้นผู้มีส่วนได้เสียในปัญหานั้นจะทำงานร่วมกันเพื่อแก้ปัญหาหรือเมื่อมีปัจจัยเสี่ยงเกิดขึ้นมากในชุมชนที่จะนำไปสู่การเกิดอาชญากรรมได้เช่นการแพร่ระบาดของยาเสพติด ผู้ที่เกี่ยวข้องก็จะทำงานร่วมกันเพื่อแก้ปัญหานั้น
3. **หุ้นส่วนเชิงสมาชิก**เช่นพ่อแม่ที่ตั้ง จอสร้อย ร่วมด้วย ช่วยกัน สมาชิกเดินยามฯลฯ

รูปแบบของ Arnstein
แสดงถึงการมีส่วนร่วมทาง
สังคมของชุมชน

**บทบาท
ของ
ยุติธรรม
ชุมชน**

ประชาชนนำรัฐหนุน

ตั้งตัวแทนร่วมทำงาน

ร่วมงานแบบหุ้นส่วน

การผูกไมตรี

การปรึกษาหารือ

การแจ้งข้อมูลให้ทราบ

การให้การรักษา

การทำงานโดยลำพัง

**ทั้งสามระดับบนสุด
แสดงถึงขนาดของ
ศักยภาพของ
ชุมชน**

**การมีส่วนร่วม
แบบเป็นพิธีการ**

**ชุมชน/ประชาชน
ไม่มีส่วนร่วม**

Arnstein's Model of Social Participation

ลักษณะสำคัญของยุติธรรมชุมชน ประกอบด้วย:

- 1) ความเห็นของชุมชนมีความสำคัญ
อย่างยิ่งในการทำงานร่วมกันแบบ
เป็นหุ้นส่วน
- 2) ความสงบเรียบร้อยของชุมชนเกิด
จากกระบวนการร่วมมือกันแก้ปัญหา
- 3) สร้างขีดความสามารถให้กับชุมชน
- 4) การประเมินผลเน้นที่ผลลัพธ์ในระดับ
ชุมชน และ
- 5) เน้นความเสมอภาค.

สถานการณ์ที่จะเกิดยุทธธรรมชุมชน ?

ยุทธธรรมชุมชนเกิดจากสถานการณ์
สองสถานการณ์ดังนี้(Karp and Clear,
2000; Bazemore and Pranis,1997).

- เมื่อเกิดอาชญากรรมขึ้นแล้วจึงเกิด
ยุทธธรรมชุมชนเชิงแก้ไขด้วยกระบวนการ-
-การยุทธธรรมเชิงสมานฉันท์
- เมื่อเกิดสถานการณ์ที่เต็มไปด้วยปั้จ-
-จัยเสี่ยงที่จะนำไปสู่การเกิดอาชญา-
-กรรมจึงเกิดยุทธธรรมชุมชนเชิงป้องกัน

ผู้มีส่วนได้เสียในยุติธรรมชุมชน เชิงแก้ไข

ได้แก่ ผู้ได้รับความเสียหาย (ทั้งโดยตรงคือผู้ถูกกระทำโดยอ้อมเช่นเพื่อนบ้านและชุมชนโดยรวมที่เกิดความหวาดกลัวรู้สึกว่าจะไม่ปลอดภัย) ผู้กระทำผิด ญาติพี่น้องและผู้เกี่ยวข้องกับทั้งสองฝ่ายและบุคคลและองค์กรใดๆที่สนใจในปัญหานั้นๆ

ผู้มีส่วนได้เสียดังกล่าวจะร่วมทำงาน
ด้วยกันเพื่อค้นหาคำตอบว่าอาชญากรรม
นั้นเกิดได้อย่างไร จะป้องกันไม่ให้เกิด
เหตุเช่นนั้นขึ้นอีกในชุมชนได้อย่างไร
ก่อความเสียหายต่อใครบ้าง มากน้อย
เท่าใด ใครต้องรับผิดชอบชดใช้ทดแทน
จะตกลงชดใช้ทดแทนด้วยวิธีใด ใครบ้าง
จะรับผิดชอบช่วยกำกับดูแลให้เป็นไป
ตามข้อตกลง

ผู้มีส่วนได้เสียในยุติธรรมชุมชน เชิงป้องกัน

ปัจจัยเสี่ยงที่จะเกิดอาชญากรรม
ย่อมส่งผลกระทบต่อชุมชนโดยรวมทุก
คน ทุกกลุ่ม ทุกองค์กร ไม่ว่าจะกระทบ
โดยตรง ก็โดยอ้อม ดังนั้นผู้มีส่วนได้
เสียในเชิงป้องกันอาชญากรรมจึงได้แก่
สมาชิกชุมชนทุกคน ทุกกลุ่ม และทุก
องค์กร ในชุมชนนั้นๆ

ขอบเขตที่ใช้ในการให้คำจำกัดความ ของคำว่า "ชุมชน"

- ขอบเขตทางภูมิศาสตร์ เช่น หมู่บ้าน
- ขอบเขตตามลักษณะความสัมพันธ์ เช่น กลุ่มเด็ก กลุ่มอาชีพ กลุ่มที่สนใจเรื่องเดียวกัน
- ขอบเขตตามเชื้อชาติ ศาสนา หรือหลักมาตรฐานที่แสดงความแตกต่างเช่น สหภาพ

ชุมชนตามแนวคิดยุติธรรมชุมชน?

ภายใต้แนวคิดการทำงานร่วมกัน
แบบเป็นหุ้นส่วนตามแนวคิดยุติธรรม
ชุมชน ชุมชนหมายถึงพื้นที่เป้าหมาย
ที่ตั้งใจร่วมกันที่จะแก้ปัญหาจึงหมายถึง
ชุมชนทางกายภาพเพื่อจำกัดขอบเขต
ในการแก้ปัญหาและเพื่อการมุ่งผล
สำเร็จเฉพาะพื้นที่เป้าหมายของการ
ทำงานร่วมกัน

**ต้องขอทำความเข้าใจว่าแม้มุ่งต่อ
ผลสำเร็จเฉพาะพื้นที่แต่ไม่ได้จำกัดว่า
ศักยภาพที่จะนำมาใช้ร่วมกันในการ
แก้ปัญหาเฉพาะพื้นที่นั้นจะต้องใช้
เฉพาะศักยภาพที่ที่มีอยู่ในชุมชน
เฉพาะพื้นที่นั้นๆเท่านั้น**

ตัวอย่างขนาดพื้นที่ตามโปรแกรม CJ

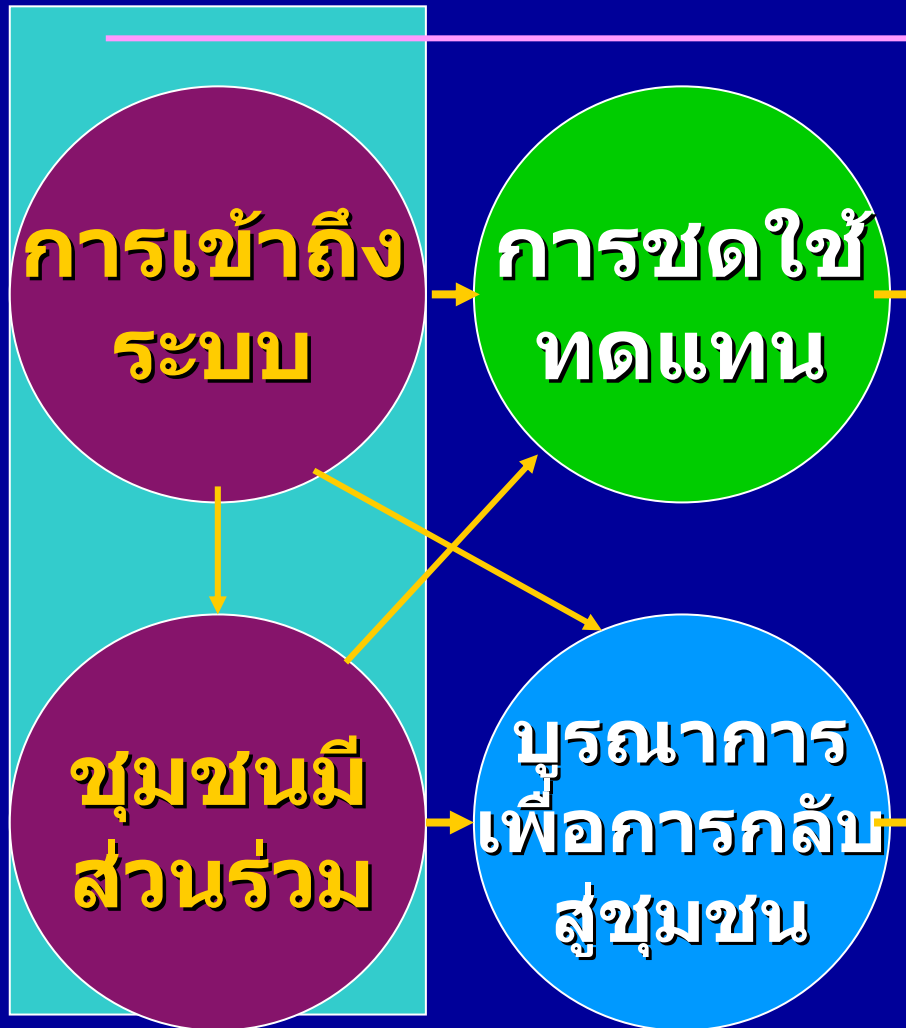
โปรแกรมแบบที่ใช้แก้ปัญหาที่มี
อาชญากรรมสูงจะมีรัศมีพื้นที่ทำการ
ประมาณ .25 ถึง.50 ไมล์

โปรแกรมแบบ **Comprehensive
Community Program sites** มีขนาด
พื้นที่เท่ากับแบบแรก

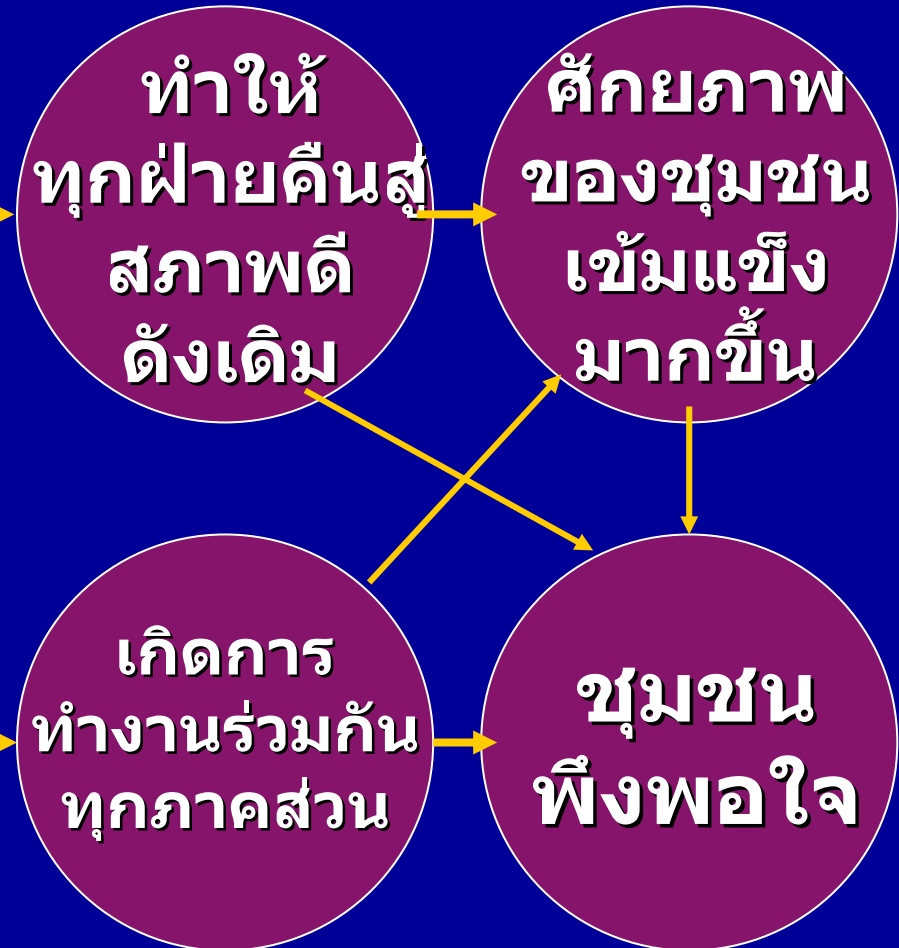
Weed and Seed พื้นที่เป้าหมาย
เป็นบริเวณที่มีตึกหลายช่วงตึกไปจนถึง
พื้นที่ขนาด 15 ตารางไมล์เป็นต้น

**ยุติธรรมชุมชน:
กระบวนการ
/ ผลลัพธ์**

กระบวนการ

ผลลัพธ์

รูปแบบการบูรณาการการทำงานร่วมกันแบบเป็นหุ้นส่วน
ในกระบวนการยุติธรรมชุมชนโดย Karp และ Clear

แนวการอธิบายภาพ

"กระบวนการ" และ "ผลลัพธ์"

กระบวนการ

1. "กระบวนการ" ของยุคิธรรมแบบเดิม "ปิดโอกาสการเข้าถึงระบบยุคิธรรม" ของประชาชนและชุมชน ประชาชนและชุมชน ถูกทอดทิ้งไว้ นอกกระบบยุคิธรรมตลอดมา
2. ยุคิธรรมชุมชนเป็น "กระบวนการ" ที่เปิดช่องทางให้ประชาชนและชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมในการทำงานร่วมกับหน่วยงานในกระบวนการยุคิธรรมแบบเป็นหุ้นส่วน คำว่ามีส่วนร่วมหมายถึง ร่วมคิด ร่วมวางแผน ค้นหาปัญหา จัดลำดับความสำคัญของปัญหา ร่วมคิดกลยุทธ์ในการแก้ปัญหาต่างๆ ร่วมดำเนินงานตามแผนกลยุทธ์ ร่วมประเมินผล ร่วมปรับแผน ร่วมฉลองความสำเร็จ
3. "กระบวนการทำงานร่วมกัน" เพื่อให้เกิดการชดใช้ทดแทน หมายถึงในสองกรณี
กรณีแรก เมื่อเกิดอาชญากรรมขึ้นแล้วการชดใช้ทดแทนด้วยกระบวนการยุคิธรรมเชิงสมานฉันท์อาจทำได้ด้วยการทำงานบริการสาธารณะเป็นการชดเชยเป็นต้น

กรณีที่สองเมื่อสถานการณ์ในชุมชนมีปัจจัยเสี่ยงที่จะนำไปสู่การเกิดอาชญากรรมการทำงานร่วมกันเพื่อการป้องกันอาชญากรรมคือควบคุมและป้องกันไม่ให้เกิดปัจจัยเสี่ยงเกิดขึ้นหรือให้มีน้อยที่สุดที่ชุมชนสามารถควบคุมได้ ปัจจัยเสี่ยงเกิดจากความขาดแคลนไม่พอเพียง หรือบกพร่องไม่สมบูรณ์ในปัจจุบันพื้นฐานสำคัญต่อการดำรงชีพและต่อการพัฒนาการที่สำคัญของชีวิตโดยเฉพาะพัฒนาการของเด็กตั้งนั้นการขาดใช้ทดแทนความขาดแคลนหรือความบกพร่องไม่พอเพียงดังกล่าวจึงอาจทำได้หลายทางเช่นการให้ความสำคัญกับสถาบันชุมชนมากขึ้นอันได้แก่ครอบครัว วัด สุเหร่า โรงเรียน ฯลฯ การเพิ่มโอกาสทางเศรษฐกิจให้มากขึ้น การชดเชยคุณภาพของสาธารณสุขมูลฐานในหมู่เพื่อนบ้านให้มากขึ้น การปรับปรุงทัศนียภาพชุมชนให้มีความปลอดภัยจากโอกาสที่เอื้อต่อการเกิดอาชญากรรมให้มากขึ้น เป็นต้น

4 การทำงานร่วมกันนั้นเพื่อการบูรณาการกลับสู่ชุมชน หมายความว่ายุทธธรรมชุมชนเป็น "กระบวนการ" ฟันฟุผู้กระทำผิดให้สามารถปรับตัวคืนสู่ชุมชนได้อย่างเป็นปกติสุขโดยการ พัฒนาความสัมพันธ์(ด้วยกิจกรรมต่างๆเช่นการบำบัดรักษา การเข้าเป็นสมาชิกของกลุ่มต่างๆ การให้ความช่วยเหลือ ครอบครัวยุค ฯลฯ) ระหว่างผู้กระทำผิดกับสมาชิกชุมชนหรือ องค์กรในชุมชนให้เข้มแข็งมากขึ้น กระบวนการบูรณาการกลับ สู่ชุมชนตามแนวคิดของยุทธธรรมชุมชนไม่ได้มองเฉพาะ ผู้กระทำผิดเท่านั้น แต่ผู้เสียหายหรือเหยื่ออาชญากรรมก็ต้องมี กระบวนการสงเคราะห์และช่วยเหลือสนับสนุน เพื่อการกลับคืน สู่ชุมชนด้วยความเชื่อมั่นว่าจะไม่ตกเป็นเหยื่อซ้ำอีกและพัฒนา สัมพันธภาพระหว่างเหยื่ออาชญากรรมกับชุมชนให้เข้มแข็ง มากขึ้นจนทุกฝ่ายสามารถบูรณาการการอยู่ร่วมกันได้อย่าง ปกติสุข

ผลลัพธ์

- 5 “ผลลัพธ์” จากกระบวนการทำงานร่วมกันแบบเป็นหุ้นส่วนนั้น “การชดเชยทดแทน” สำหรับกรณียุติธรรมชุมชนเชิงแก้ไขเมื่อเกิดความผิดแล้วก็เพื่อให้ทุกฝ่ายได้กลับคืนสู่สภาพดีดังเดิมให้มากที่สุดเท่าที่พึงจะกระทำได้สำหรับกรณียุติธรรมชุมชนเชิงป้องกันก็เพื่อลดหรือควบคุมปัจจัยเสี่ยงให้หมดไปหรือให้มีน้อยที่สุดโดยการชดเชยในสิ่งที่ไม่พอเพียงไม่สมบูรณ์บกพร่องให้ได้มากที่สุดซึ่งก็คือการพัฒนาปัจจัยคุ้มครองให้มากขึ้นนั่นเอง
- 6 “ผลลัพธ์” จากกระบวนการทำงานร่วมกันแบบเป็นหุ้นส่วนเพื่อการปรับสภาพให้ทั้งผู้เสียหายและผู้กระทำผิดสามารถกลับคืนสู่ชุมชนได้อย่างปกติสุขดังเดิมนั้นเป็น “กระบวนการที่เกิดการทำงานร่วมกันของทุกภาคส่วน” เพราะปัญหาในการกระทำผิดมีสาเหตุจากหลายสาเหตุที่เกี่ยวโยงกับหลายฝ่ายหลายภาคส่วนที่มีความชำนาญและทรัพยากรต่างกันเช่นผู้กระทำผิดที่ต้องการการบำบัดรักษายาเสพติด การฝึกอาชีพ การฝึกทักษะทางสังคม ฯลฯ ส่วนเหยื่ออาชญากรรมก็อาจต้องการการไกล่เกลี่ยให้กำลังใจ การช่วยเหลือสงเคราะห์ต่างๆจากทุกฝ่ายทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องด้วยเช่นกัน “กระบวนการ” ของยุติธรรมชุมชนก็คือ “กระบวนการการทำงานร่วมกันแบบเป็นหุ้นส่วนกับทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง” นั่นเอง

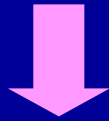
7 ทั้งผลที่เกิดจาก “การใช้ทดแทน”และผลที่ “เกิดการทำงานร่วมกันกับทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง” นั้นส่งผลกระทบสองประการ ประการแรก ชุมชนมีศักยภาพที่เข้มแข็งมากขึ้น ประการที่สองชุมชนมีความพึงพอใจต่อกระบวนการยุติธรรมเพิ่มมากขึ้น ผลทั้งสองประการเป็นผลลัพธ์ที่เกิดในระดับชุมชน การวัดศักยภาพว่าชุมชนพัฒนาขึ้นหรือไม่เช่นให้ดูว่าชุมชนสามารถเพิ่มทุนทางสังคมได้หรือไม่ (Coleman, 1988, 1990), ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้นหรือไม่ (Putnam, 1993, 2000), องค์กรอาสาสมัครเข้ามามีส่วนร่วมหรือไม่ สมาชิกของชุมชนเต็มใจพร้อมใจที่จะช่วยกันเข้าแทรกแซงเพื่อรักษาบรรทัดฐานทางพฤติกรรมของชุมชนไว้หรือไม่ ซึ่งภาษาอังกฤษเรียกว่า “collective efficacy” (Sampson, Raudenbush and Earls, 1997), และชุมชนเกิดความเชื่อมั่นต่อหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมหรือหน่วยงานภาครัฐเพิ่มมากขึ้นหรือไม่(Perkins et al., 2001; Perkins et al., 1990).

**กรอบแนวคิด
เพื่อวิเคราะห์
ยุติธรรมชุมชน**

ลักษณะของสมาชิก

1. ระดับและภาคส่วนใด
2. ผู้นำ
3. ทรัพยากรที่มี
4. ระดับของความพร้อม

ลักษณะของหุ้นส่วน

1. ลักษณะองค์กรผู้นำ
2. โครงสร้างเป็นอย่างไร
3. ระดับของความพร้อม
4. ความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในแนวระนาบ
5. ความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในแนวตั้ง
6. ทรัพยากรของหุ้นส่วน

เป้าหมาย

- ปัญหาที่ต้องการแก้ไข
- ความปลอดภัยสาธารณะ
- ศักยภาพของชุมชน

A
C
T
I
V
I
T
I
E
S

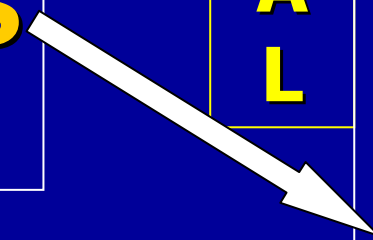
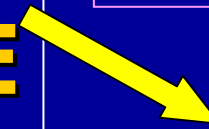
Outcomes

- ผลลัพธ์ระยะสั้น
- ระยะปานกลาง
- ระยะยาว

S
Y
S
T
E
M

I
N
D
I
V
I
D
U
A
L

C
O
M
M
U
N
I
T
Y

คำอธิบายกรอบแนวคิดในการวิเคราะห์ยุทธธรรมชุมชน

ลักษณะของสมาชิกที่จะร่วมทำงานด้วยกันตามแนวคิดยุทธธรรมชุมชนจะต้องดูว่า 1.สมาชิกนั้น อยู่ในภาคส่วนใดและจัดอยู่ในระดับใด(ดูภาพถัดไป) 2.ผู้นำขององค์กรหรือกลุ่มหรือสถาบันที่เป็น สมาชิกผู้นำขององค์กรนั้นมีลักษณะของผู้นำการเปลี่ยนแปลงหรือไม่(ดูภาพต่อไป) 3.ทรัพยากรที่ สมาชิกนั้นมีเช่นคน เงิน สิ่งของ เวลา ความพร้อมที่จะเข้ามามีส่วนร่วมและ 4. ระดับของความพร้อม ของสมาชิกความพร้อมวัดได้โดยดูจากความพร้อมที่จะร่วมผูกพันแบบหุ้นส่วน และศักยภาพในการ แสดงความเห็นที่วิเคราะห์ถึงความชอบและไม่ชอบด้วยกฎหมาย

ต่อจากนั้นหากรวมตัวกันเป็นหุ้นส่วนแล้วให้ตรวจดูว่าการรวมเป็นหุ้นส่วนนั้นมีลักษณะอย่างไร ดังนี้ 1.ลักษณะองค์กรผู้นำหุ้นส่วน 2. โครงสร้างหุ้นส่วนเป็นอย่างไรซับซ้อนหรือมีโครงสร้างง่าย ๆ 3. ระดับของความพร้อม 4. ความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในแนวระนาบ 5. ความสัมพันธ์ระหว่าง สมาชิกในแนวดิ่ง 6. ทรัพยากรของหุ้นส่วน

เป้าประสงค์ของสมาชิกแต่ละคนและเป้าประสงค์ประสงค์ของการทำงานร่วมกันแบบเป็นหุ้นส่วน ก็เพื่อต้องการแก้ปัญหาของชุมชน(แนวคิดของยุทธธรรมชุมชนหมายถึงปัญหาเกี่ยวกับอาชญากรรม) โดยมีเป้าหมายสุดท้ายคือความปลอดภัยของชุมชน และการพัฒนาขีดความสามารถของชุมชนใน การจัดการกับปัญหาอาชญากรรมซึ่งหุ้นส่วนอาจตั้งเป้าหมาย 3 แบบคือเป้าหมายระยะสั้น ระยะ ปานกลาง และระยะยาว

การจะบรรลุเป้าหมายดังกล่าวสมาชิกของหุ้นส่วนต้องทำงานร่วมกันใน"กิจกรรม"ต่างๆเพื่อ แก้ไขสาเหตุของปัญหาส่วนจะมีกิจกรรมมากน้อยเท่าใดขึ้นอยู่กับ "สภาพปัญหา"กิจกรรมแต่ละ กิจกรรมอาจทำร่วมกันหรือมอบอนุกรรมการไปทำแล้วรายงานผลต่อคณะกรรมการหุ้นส่วน การราย งานเป็นไปตามระยะเวลา กิจกรรมแต่ละกิจกรรมจะประกอบไปด้วยสมาชิกของหุ้นส่วนที่เกี่ยวข้อง กับปัญหานั้นๆเมื่อทุกกิจกรรมบรรลุหรือบรรลุเป้าหมายเฉพาะในกิจกรรมสำคัญๆหรือบรรลุบาง กิจกรรมเช่นนี้ย่อมส่งผลต่อหุ้นส่วนต่างกันคือ 1.การบรรลุเป้าหมายระดับปัจเจกหรือระดับครอบครัว เช่นบรรลุในการควบคุมอาชญากรรมเป็นคนๆหรือการแก้ไขพื้นที่ฟูหรือข้อขัดแย้งเป็นรายกรณี 2.การ บรรลุเป้าหมายระดับชุมชนเช่นชุมชนมีความพึงพอใจหรือชุมชนเกิดทักษะในการแก้ปัญหาเพิ่มขึ้น และ 3.บรรลุเป้าหมายในระดับองค์กรหรือการเปลี่ยนแปลงระบบ(System change)เช่นเปลี่ยน กระบวนการทำงานใหม่เป็นต้น

**ความสัมพันธ์รูปแบบต่างๆใน
ชุมชนตามความหมายของ
ยุติธรรมชุมชน**

บริบท

หน่วยงานบังคับใช้กฎหมาย

หน่วยงานภาครัฐอื่นๆ

หุ้นส่วนอื่นทั้งใน/นอกระบบยุติธรรม

ภาคประชาสังคม

การทำงานร่วมกันแบบเป็นหุ้นส่วนที่เป็นทางการ

องค์กรชุมชน (Community organization)

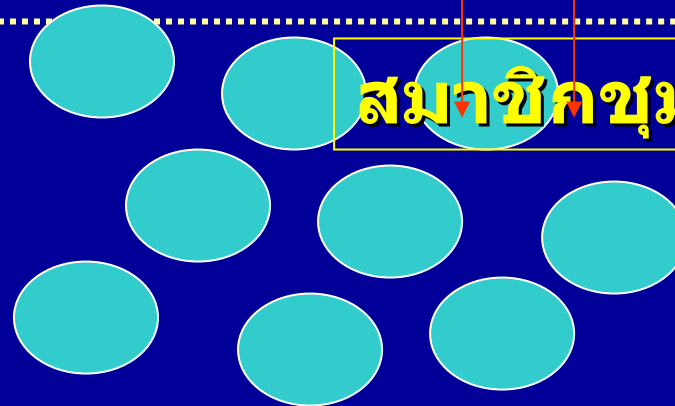
ชุมชนเฉพาะที่

สมาชิกชุมชน

ทิศทางในแนวตั้ง
ภาคเอกชน

ทิศทางในแนวนอน

บริบท

แนวบรรยายลักษณะความสัมพันธ์

ยุทธธรรมชุมชนแบ่งรูปแบบความสัมพันธ์เป็นสองรูปแบบ หนึ่งความสัมพันธ์ในแนวระนาบ สองความสัมพันธ์ในแนวตั้งและยังแบ่งระดับขององค์กรชุมชนเป็นสามระดับ

ระดับที่ 1 เป็นระดับล่างสุดประกอบด้วยสมาชิกชุมชนและองค์กรต่างๆ ในชุมชนในพื้นที่เป้าหมายที่จะดำเนินโครงการยุทธธรรมชุมชน ระดับที่ 1 นี้สมาชิกแต่ละคนจะติดต่อสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน (Networking) และติดต่อสัมพันธ์กับองค์กรต่างๆ ในชุมชนระดับเดียวกันนี้ ความสัมพันธ์ลักษณะเช่นนี้เกิดภายในชุมชนหรือข้ามชุมชนก็ได้ องค์กรต่างๆ ในชุมชนก็อาจติดต่อซึ่งกันและกันและกับสมาชิกอื่นของชุมชนความสัมพันธ์ (Networking) เช่นนี้เกิดได้ทั้งในและนอกชุมชน **ลักษณะความสัมพันธ์จะแผ่ขยายในแนวระนาบ** ถ้าการติดต่อสัมพันธ์ (Networking) มีความแน่นหนาชุมชนจะเข้มแข็ง **องค์กรชุมชนหมายถึงกลุ่ม/สถาบันที่มีชื่อเรียกขานและมีวาระการประชุมสม่ำเสมอ**

ระดับที่สอง ยุทธธรรมชุมชนจะมีองค์กรชุมชนอื่นที่ไม่ได้อยู่ในชุมชนระดับล่างและไม่สามารถสร้างความสัมพันธ์ในแนวระนาบกับชุมชนในระดับล่างได้แต่มีความสัมพันธ์เพื่อการให้บริการใดๆ แก่สมาชิกชุมชนหรือองค์กรชุมชนในระดับที่ 1 หรือต้องการให้บรรลุเป้าหมายที่ชุมชนระดับที่ 1 ตัวอย่างเช่นหน่วยงานรัฐสวัสดิการท้องถิ่น ตำรวจในท้องถิ่น อาจถือได้ว่าหน่วยงานภาครัฐ/เอกชน หรือองค์กรไม่แสวงหากำไรในท้องถิ่นทั้งหลายที่ไม่ได้อยู่ในชุมชนพื้นที่เป้าหมายในระนาบเดียวกัน จัดอยู่ในชุมชนระดับที่สองและตามยุทธธรรมชุมชนถือว่า **มีความสัมพันธ์ในแนวตั้ง** กับชุมชนในระดับที่ 1 ดังนั้นหากความสัมพันธ์ในแนวตั้งเข้มแข็งเช่นเดียวกับความสัมพันธ์ในแนวระนาบชุมชนนั้นก็เข้มแข็งมากขึ้น

ระดับที่ 3 หมายถึงหน่วยงานภาครัฐ/เอกชน องค์กรไม่แสวงหากำไรในระดับจังหวัด ภูมิภาค และระดับประเทศ หน่วยงานในระดับนี้จะมีหน่วยงานตัวแทน (Counterpart) ในชุมชนระดับที่ 2 และลักษณะความสัมพันธ์กับชุมชนระดับที่ 1 และ 2 จะเป็นในแนวตั้งและหากความสัมพันธ์มีความเข้มแข็งชุมชนก็จะเข้มแข็งด้วย

สถาบัน	อยู่ในระดับ	อยู่ในภาคส่วนใด
ตำรวจภูธรอำเภอ	2	ภาครัฐ
หน่วยรัฐสวัสดิการอำเภอ	2	ภาครัฐ
สมาคม/ชมรมในชุมชน	1	องค์กรไม่แสวงหากำไร
สถาบันทางศาสนา	1	องค์กรไม่แสวงหากำไร
ธนาคารสาขาในอำเภอ	1	องค์กรที่แสวงหากำไร
คุมประพฤติจังหวัด	3	ภาครัฐ
กรม/กองในส่วนกลาง	3	ภาครัฐ

ตัวอย่าง หลักการพิจารณาว่าหน่วยงานใดจะอยู่ในระดับใดและสังกัดภาคส่วนใดตามหลักการการแบ่งสมาชิกของหุ้นส่วนออกเป็นสามระดับดังกล่าว

จาก Hickman,
J.R.(1997),การเปลี่ยน
แปลงระบบเพื่อการ
เปลี่ยนแปลงสังคม

องค์กรในชุมชน

พัฒนาผู้นำและผู้ตามที่ดี

บอกถึงความต้องการ
ร่วมของชุมชน
ค้นหาปัญหา
ของชุมชนและ
ตั้งเป้าหมายร่วมกัน
เพื่อแก้ปัญหานั้นร่วมกัน

ผู้นำ

ฝึกกำลังและ
พัฒนาความสามารถ
ของชุมชนเพื่อเป็น
ระบบควบคุมสังคม
แบบไม่เป็นทางการ

สร้างความสัมพันธ์ที่เข้มแข็งระหว่าง
องค์กรและสมาชิกชุมชน

สมาชิกของ
ชุมชน

แนวบรรยายคุณลักษณะผู้นำการเปลี่ยนแปลง

จากภาพในชุมชนระดับที่ 1 ที่สมาชิกขุมติดต่อสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน(Networking)และติดต่อสัมพันธ์กับองค์กรต่างๆในชุมชนระดับเดียวกันทั้งในและนอกชุมชน ซึ่งจัดเป็นความสัมพันธ์ในแนวระนาบทั้งหมด ตามแนวคิด ยุติธรรมชุมชน สมาชิกและองค์กรชุมชนในแนวระนาบจะรวมตัวกันเพื่อพัฒนา "กระบวนการ" ยุติธรรมชุมชนซึ่งถือว่าเป็น "ความเปลี่ยนแปลง" ชุมชนจึงจำเป็นต้องมีผู้นำการเปลี่ยนแปลง การสำรวจชุมชนจะทราบว่าผู้นำของแต่ละกลุ่มแต่ละสถาบันแต่ละองค์กรในชุมชนในแนวระนาบระดับที่ 1 นี้มีใครบ้างจำนวนเท่าใดผู้นำจะทำหน้าที่ประสานสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกและระหว่างสมาชิกกับองค์กรชุมชนอื่นๆและมีบทบาทสำคัญหลายประการดังภาพที่ผ่านมา

ทรัพย์สินของชุมชน

บุคลากร	การเงิน	เทคโนโลยี
○ จำนวนสมาชิก	○ ขนาดและแหล่งที่มาของงบประมาณ	○ การใช้คอมพิวเตอร์
○ ร้อยละของสมาชิกที่เพิ่มขึ้น	○ ร้อยละของงบประมาณที่เพิ่มขึ้น	○ มีคู่สายโทรศัพท์/อีเมลล์/ระบบฝากข้อความ
○ จำนวนสมาชิกในคณะกรรมการที่ให้คำแนะนำด้านงบประมาณ	○ จำนวนงบประมาณขององค์กรที่ระดมจากท้องถิ่น	○ มีคำแนะนำสำหรับสมาชิกและบริการทั้งหลาย
○ ขนาดของสมาชิกที่เป็นแกนหลักในปัจจุบัน	○ จำนวนของโครงการที่เสนอเพื่อขอรับการสนับสนุนงบประมาณ	○ ฐานข้อมูลสมาชิก
○ อาสาสมัครปัจจุบันที่มีอยู่ขนาดของอาสาสมัครและการเข้าถึงอาสาสมัคร	○ จำนวนโครงการที่ได้รับการสนับสนุนงบประมาณ	○ จัดให้มีเว็บไซต์
	○ จำนวนกิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อระดมทุนและจำนวนเงินที่ระดมมาได้	

ลำดับขั้นตอนการเกิดขึ้นการดำรงอยู่ของการทำงาน
ร่วมกันแบบเป็นหุ้นส่วนในกระบวนการยุติธรรมชุมชน

ก่อตั้ง

ลงมือดำเนินการ

การรักษาไว้

ผลลัพธ์

**ตัวอย่างของการทำงานร่วมกัน
แบบเป็นหุ้นส่วน
ตามแนวคิดยุทธธรรมชุมชน**

ตำรวจชุมชน
COMMUNITY POLICING

เกิดในสหรัฐในปี ค.ศ. 1970

เป็นหุ้นส่วนกับใครบ้าง

เป้าหมายเพื่ออะไร

หุ้นส่วนกับสถาบัน

- โรงเรียน
- มหาวิทยาลัย
- การเคหะ
- หน่วยงานด้านสาธารณสุข
- หน่วยตรวจอาคาร
- หน่วยงานสาธารณสุข ฯลฯ

หุ้นส่วนตามสภาพปัญหา

- Big Brother / Big sister
- ชมรมเด็กหญิง/เด็กชาย
- การแก้ไขพื้นที่ผู้กระทำผิดในชุมชนกับระบบคุมประพฤติ/พักโทษ

หุ้นส่วนที่ยึดสมาชิก

- เครือข่ายเพื่อนบ้าน
- กลุ่มเฝ้าระวังในชุมชน
- ธุรกิจท้องถิ่น ชาวบ้าน

ป้องกันอาชญากรรมตามสถานการณ์

ตำรวจชุมชนสัมพันธ์

Problem-Oriented Policing

หน่วยเฝ้าระวังในชุมชนเมือง

ตำรวจชาวบ้าน

ตำรวจโรงเรียน

ให้บริการการศึกษา
และการสนับสนุน

ให้การศึกษาเกี่ยวกับ
ตำรวจชุมชน

การตรวจสอบโดยชุมชน

Situational crime prevention.

Community Policing.

Problem Oriented Policing.

Place Oriented Policing. Town Watches.

Residential Police Officers (RPO) Programs.

School Resource Officers (SROs).

Educational/Supportive Services.

Citizen Police Academies (CPA).

Community Ombudsperson.

ศาลชุมชน

COMMUNITY COURT

เป็นหุ้นส่วนกับใครบ้าง

หุ้นส่วนกับสถาบัน

- กรมสุขภาพจิต
- กรมบริการสวัสดิการสังคม
- โรงเรียน
- หน่วยงานบังคับใช้กฎหมาย

หุ้นส่วนตามสภาพปัญหา

- เป็นหุ้นส่วนกับหน่วยงานในระบบคุมประพฤติ/พักโทษ
- ผู้สนับสนุนการแก้ปัญหา

หุ้นส่วนกับสมาชิกอื่นๆ

- กับผู้กระทำผิด
- ผู้นำชุมชน
- ญาติผู้กระทำผิด
- อาสาสมัคร
- เหยื่ออาชญากรรม

เป้าหมายเพื่ออะไร

ตั้งศาลชำนาญพิเศษ

- ศาลยาเสพติด
- ศาล DUI
- Mental Health Court
- ศาลครอบครัว
- Teen/Peer Court

ศาลชุมชน

BARJ

Drug Courts. เกิด 1980   DUI Courts.
Mental Health Courts.   Family-Courts.
Teen/Peer Courts. Community Courts.
Balanced and Restorative Justice (BARJ).
Reparative Probation Program.

อัยการ/ทนายชั้น

เป็นหุ้นส่วนกับใครบ้าง

กับหน่วยงานอื่น

- หน่วยงานบริการสังคม
- โรงเรียนการเคหะ

เมื่อมีเหตุการณ์เกิด

- กับการคุมประพฤติ/พักโทษ

เป็นหุ้นส่วนกับสมาชิกอื่น

- เหยื่ออาชญากรรม
- ครอบครัวผู้กระทำผิด
- ผู้กระทำผิด
- องค์กรชุมชน
- องค์กรที่ไม่หวังกำไร

เป้าหมายเพื่ออะไร

ทนายชาวบ้าน

อัยการชุมชน

อัยการ/ทนายชุมชน

- **Community Lawyering.**
  - **Community Prosecution.**
    - **Victim Services.**

Community-based correction partnerships

เป็นหุ้นส่วนกับใครบ้าง

หุ้นส่วนกับสถาบัน

- หน่วยบริการสังคม
- โรงเรียน
- มูลนิธิ

หุ้นส่วนตามสภาพปัญหา

- หน่วยงานทางศาสนา
- หน่วยงานจัดหางาน
- ชมรมเด็กหญิง/ชาย
- Big Brother/Big Sister

หุ้นส่วนกับสมาชิกอื่น

- องค์กรระดับเพื่อนบ้าน
- ชาวบ้านทั่วไป
- เหยื่ออาชญากรรม
- ครอบครัวผู้กระทำผิด
- อาสาสมัคร
- การพินิจกำลังใดๆในชุมชน

เป้าหมายเพื่ออะไร

คุมประพฤติ/พักลดโทษ

- การควบคุมและสอดส่องผู้กระทำผิดในชุมชน
- Aftercare

เรือนจำชุมชน

- การมีส่วนร่วมของประชาชนกับเรือนจำ
- บริการเหยื่ออาชญากรรม
- คณะกรรมการปรับสภาพความสัมพันธ์กับชุมชน
- กระบวนการก่อนปล่อย
- Reentry Court

Community-based correction partnerships

- **Offender Supervision in the Community.**
- **Intensive Community-Based Aftercare Programs.**
- **Pre-release programs.**
- **Reentry Partnerships.**

Comprehensive Community Partnerships (CCP)

Multi-Justice Initiatives

National Institute of Justice.

- **Breaking the Cycle.**
- **Weed and Seed.**
- **Comprehensive Communities Program.**

Office Of Juvenile Justice and Delinquency Prevention.

- **Safe Futures.**
- **Title V Grants.**

Non-Justice Federal Initiatives

- **The Department of Housing and Urban Development (HUD).**
- **The Department of Education.**
  - **Community Technology Centers (CTC).**
  - **Safe and Drug free Schools.**
  - **Office of Correctional Education.**

AMERICORP*VISTA

Foundation Initiatives

Annie E Casey Foundation.

- **The Rebuilding Communities Initiative**
- **Juvenile Detention Alternatives Initiative.**

The Robert Wood Johnson Foundation.

- **The Fighting Back Project**
- **Reclaiming Futures.**

สวัสดี